

นครสวรรค์: การวิเคราะห์นโยบายและการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็น จังหวัดจัดการตนเอง

NakhonSawan: The Policy Analysis and Preparedness to
Provincial Self-Management

สมบัติ นวลระยอง¹, ดิเรก ด้วงลอย², อาณัติ เดชจิต³ และจรรยา ลินลา⁴
Sombat Nuanra-ong, Direk Duangloy, Anat Detjit and Chanya Linla

Received: May 9, 2020

Revised: June 25, 2020

Accepted: June 29, 2020

DOI: 10.14456/jra.2020.13

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นโยบายและการเตรียมความพร้อมของ
จังหวัดนครสวรรค์สู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองและนำเสนอกลยุทธ์ในการเตรียมความ
พร้อมของจังหวัดนครสวรรค์สู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ
ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 17 รูปหรือคน การสนทนากลุ่ม
เฉพาะกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มผู้นำองค์กรระดับ
ท้องถิ่น กลุ่มเครือข่ายภาคประชาชน และกลุ่มผู้นำองค์กรภาครัฐ และการวิเคราะห์ SWOT
Analysis เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและแบบสนทนากลุ่ม ใช้เทคนิค
การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) การเตรียมความพร้อมการพัฒนาเป็นจังหวัด
จัดการตนเองของจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีการเตรียมความพร้อมใน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้าง
การปกครองมีการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น มีการ
ส่งเสริมสภาองค์กรชุมชนตำบลให้เป็นกลไกในการกระจายอำนาจ ประสานพลังสามัคคีร่วม ด้าน
การคลังมีความเป็นอิสระในการบริหารให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหาร
มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แหล่งที่มาของงบประมาณได้รับทั้งใน
ส่วนกลางและท้องถิ่นระดับจังหวัด ด้านงานบุคคลเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมกันถก แลกเปลี่ยน

¹⁻⁴ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์; Mahachulalongkornrajavidyalaya
University, NakhonSawan Campus
Corresponding author, e-mail: shall_518005@gmail.com, Tel. 087-1995240

เรียนรู้เพื่อนำมาสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนให้อำนาจในการจัดการทรัพยากรและการจัดการด้านวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น และ 2) กลยุทธ์ในการเตรียมความพร้อมของจังหวัดนครสวรรค์สู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านอำนาจกำกับดูแล กลยุทธ์ที่ 2 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านมีหลักเกณฑ์และวิธีการ กลยุทธ์ที่ 3 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านพัฒนา และ กลยุทธ์ที่ 4 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านสร้างภูมิคุ้มกันแบบยั่งยืน

คำสำคัญ: การวิเคราะห์นโยบาย, การเตรียมความพร้อม, จังหวัดจัดการตนเอง

Abstract

The objectives of this research were for the Policy Analysis and Preparing to the Provincial of Self – Management of Nakhon Sawan Province, and this research had been represented to prepare the strategy to be the Self – Management of Nakhon Sawan Province which it was a qualitative research methodology, there were 17 key informants or group discussion, especially with the 9 research experts : academicians, the leaders of organization, the public social networks, and the government official leaders, in this case this research had been analyzed through the SWOT Analysis, it's a research tool, it was the key informants, and group discussion structures, and descriptive analysis. The research found: 1) Preparing the strategy to be the Self – Management of Nakhon Sawan Province had been found the preparing into 3 ways, these were the Government Strategy Planed which focused on the situations required, the promoting of the community to the decentralization of the admiration, the coordination, and freedom the financial to be flexible, and achievement according to the financial management policy together with the resources of budget was received from the centralization and local government organization. In the same way, the human resource had opened a chance of the people in societies to discuss, sharing their ideas that it would bring to the latest policy, empowering to culture local community management. And 2) Preparing the strategy to be the Self – Management of Nakhon Sawan Province is composed of 4 strategies: the first is the preparing to develop to empower controlled, the second is the preparing to develop rules and methodology, the third is the preparing to be developed, and the last is the preparing to keep going the community is sustainable.

Keywords: policy, preparation, self-management province.

บทนำ

การที่องค์กรจำนวนมากประสบปัญหาในเรื่องของการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องในการรักษาจุดแข็งหรือความได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กรให้ดำรงอยู่ในองค์กรอย่างถาวรการพัฒนา และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเององค์กรส่วนใหญ่มักขึ้นอยู่กับบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น และเมื่อกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทต่อความสำเร็จขององค์กรเหล่านั้นได้ออกจากองค์กรไป ไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุประการใดก็ตาม ความรู้และความเชี่ยวชาญต่าง ๆ ที่เคยเป็นส่วนที่สร้างความแข็งแกร่งขององค์กรมักจะหายไปพร้อมกับบุคคลดังกล่าวด้วย ในกรณีเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อองค์กรอย่างมาก บางองค์กรอาจถึงกับวิกฤตทำให้องค์กรประสบปัญหาอาจถึงขั้นที่ต้องเลิกดำเนินการและปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องของการจัดการความรู้ทั้งสิ้นปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เนื่องจากองค์กรไม่สามารถเปลี่ยนความรู้ที่มีอยู่ในบุคลากร ให้กลายมาเป็นความรู้ขององค์กรที่สามารถถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นในองค์กรได้เพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น จะเห็นได้ว่าระบบการปฏิรูประบบราชการที่เข้ามากระตุ้นให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ มีการพัฒนาการเรียนรู้ในองค์กร การเห็นความสำคัญของเครื่องมือการจัดการความรู้ในการทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายขององค์กร เป็นองค์กรชั้นนำของสังคมความต้องการให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองและความต้องการสร้างเทคโนโลยี หรือความรู้ใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริงในหน่วยงานซึ่งผลลัพธ์ของสาเหตุการกระตุ้นทั้งหลายล้วนแต่มีเป้าหมายสุดท้าย คือ ต้องการให้หน่วยงานราชการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อความอยู่รอดและให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากเหตุและปัจจัยข้างต้น ขณะเดียวกันการบริหารราชการไทยแบบระบบรัฐรวมศูนย์ในอดีตมักประสบความล้มเหลวในการแก้ปัญหาและเกิดความแตกต่างหรือช่องว่างทางเศรษฐกิจสังคมระหว่างจังหวัดทั้งแนวตั้งและแนวนอน การเมืองระดับชาติหรือรัฐรวมศูนย์แก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่ไม่ได้ การกระจายอำนาจคืนกลับไปสู่ท้องถิ่นและชุมชนในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมาได้ก้าวรุดหน้าเร็วกว่ายุคก่อนๆ แต่ยังคงล่าช้ามากเมื่อเปรียบเทียบกับความรุนแรงของปัญหาทางสังคมการเมืองที่เกิดจากการรวมศูนย์อำนาจรัฐ ซึ่งนอกจากล่าช้าไม่ทันการณ์แล้วรูปแบบการกระจายอำนาจที่เป็นอยู่ก็ใกล้ถึงทางตันเข้าทุกขณะ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถกระจายอำนาจได้มากขึ้น รัฐรวมศูนย์ล้มเหลวในการแก้ปัญหาช่องว่างหรือความแตกต่างทางเศรษฐกิจสังคมแนวตั้งระหว่างพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดหนึ่งในกลุ่มภาคเหนือตอนล่างภาคกลางตอนบน และเป็นจังหวัดที่เป็นประตูสู่ภาคเหนือ การกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มุ่งไปสู่สภาพการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาจึงเป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกำหนดถึงสภาพการณ์การบรรลุถึงสภาพการณ์นั้นโดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 1. การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจต้องมีความความเชื่อมโยงหรือ

สอดคล้องยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดกับยุทธศาสตร์ หรือการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ อบท. ขอบข่ายในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดบริการสาธารณะ 2. การพัฒนาที่ยั่งยืน ควรเน้นการพัฒนาทางด้านสังคม และคุณภาพชีวิต ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านการเมืองการบริหาร 3. การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนา เป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่น ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร จะไปถึงจุดหมายที่ต้องการได้อย่างไร 4. การกำหนดเป้าหมาย การอนุมัติและประกาศเป็นการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มาจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลนครนครสวรรค์ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อพิจารณาและปรับปรุงก่อนนำเสนอต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่ออนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญคือ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมประเภทอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่ามากที่สุดได้แก่อุตสาหกรรมน้ำตาล รองลงมาคืออุตสาหกรรมนม มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครสวรรค์ในแต่ละปีมีมูลค่ารวมเกือบ 1 แสนล้านบาท แบ่งเป็นภาคเกษตรกรรม 30,628 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.96 ภาคอุตสาหกรรม 20,000 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.53 ภาคการค้าส่ง-ค้าปลีก 11,551 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.43 และภาคอื่น ๆ 30,733 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.08 (จังหวัดนครสวรรค์, 2563) จังหวัดนครสวรรค์มีความพร้อม มีศักยภาพที่ดีในการที่จะพัฒนาตนเองเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นนครสวรรค์มหานคร ซึ่งเป็นจังหวัดจัดการตนเองที่มีความคล่องตัวและมีกรอบการวางยุทธศาสตร์ นโยบายและแผนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาวิจัยในเรื่องข้างต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์นโยบายและการเตรียมความพร้อมของจังหวัดนครสวรรค์สู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองและนำเสนอกลยุทธ์ในการเตรียมความพร้อมของจังหวัดนครสวรรค์สู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ใช้แนวทางเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การกำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือการรวบรวมข้อมูลในภาคในภาคสนามโดยยึดกรอบของการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยกำหนดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจน สามารถอธิบาย สนับสนุน ข้อโต้แย้งต่าง ๆ และเสริมให้มียุทธศาสตร์ความรู้ และความเข้าใจในปรากฏการณ์ รวมถึงแนวทางและข้อคิดเห็นในหลากหลายประเด็นที่มีข้อขัดแย้งหรือเห็นควรเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จำนวน 17 รูปหรือคน

2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยกำหนดการประชุมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมความคิดเห็นและแนวทางโดยหาข้อสรุปในจังหวัดนครสวรรค์จำนวน 9 รูปหรือคน

3. การวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และศักยภาพหลังจากที่มีการประเมินสภาพแวดล้อมโดยการวิเคราะห์ให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดด้านโครงสร้างการปกครอง ด้านการคลัง ด้านงานบุคคลแล้ว ก็จะนำมาข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดออกมาเป็นกลยุทธ์ในการเตรียมความพร้อมของจังหวัดนครสวรรค์สู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง

สรุปผลการวิจัย

จากขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอนเพื่อให้ได้มาซึ่งกลยุทธ์ในการเตรียมความพร้อมของจังหวัดนครสวรรค์สู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง พบว่า

1. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อวิเคราะห์การเตรียมความพร้อมของจังหวัดนครสวรรค์สู่การเป็นจังหวัดจัดการตนเอง ประกอบด้วย

1) ด้านโครงสร้างการปกครอง พบว่า จังหวัดนครสวรรค์จัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนภูมิภาค โดยแบ่งออกเป็น 15 อำเภอ 1,432 หมู่บ้าน 128 ตำบล และจัดรูปการปกครองตามลักษณะการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 21 แห่ง (เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 18 แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล 121 แห่ง โดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น มีการส่งเสริมสภาองค์กรชุมชนตำบลให้เป็นกลไกในการกระจายอำนาจ ประสานพลังสามัคคีร่วม ซึ่งประกอบด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปกครองท้องที่ สภาองค์กรชุมชนตำบล กลุ่มองค์กร ชุมชนและหน่วยงานร่วมกันสร้างกติกาข้อตกลงร่วมของชุมชนสู่การออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น ส่งผลให้เทศบาล อำเภอ และจังหวัด มีแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุด ดำเนินงานโดยยึดหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยประยุกต์กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชน เพื่อขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นสร้างความร่วมมือ การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและก่อให้เกิดการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคสังคมและภาคประชาชน รวมถึงการสร้างพื้นที่อำนาจให้ภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายแล้วยังเป็นแนวทางของการพัฒนาในระยะที่ยั่งยืน เพราะนโยบายการพัฒนามีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่อีกด้วย

2) ด้านการคลัง พบว่า ประชาชนในจังหวัดนครสวรรค์มีรายได้เฉลี่ย จำนวน 84,330.77 บาทต่อคนต่อปี ภาครัฐให้การสนับสนุนในการจัดทำบริการสาธารณะรวมถึงให้การอุดหนุนงบประมาณแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อยเพื่อให้เพียงพอต่อการจัดทำ

บริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรายได้หลักจากภาษีอากร และรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร นอกจากนี้ยังจัดให้มีคณะกรรมการบริหารภาษีระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ในการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ จัดทำแผน การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงมีความเป็นอิสระในการบริหารให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แหล่งที่มาของงบประมาณได้รับทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นระดับจังหวัด

3) ด้านงานบุคคล พบว่า จังหวัดนครสวรรค์มีเป้าหมายในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงมีความเป็นมืออาชีพ คำนึงถึงความเสมอภาค มีทัศนคติที่พึงประสงค์ มีความสามารถในการใช้ IT มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน จังหวัดเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมกันถก แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำมาสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน โดยให้อำนาจจัดการทรัพยากรภายในท้องถิ่นเพื่อนำมาสร้างคุณค่าให้เกิดกับพื้นที่มากที่สุดทั้งรูปแบบการอนุรักษ์ การฟื้นฟูวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นการให้อำนาจในการจัดการทรัพยากรและการจัดการด้านวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย

2. ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์จัดการตนเอง ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ 1 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านอำนาจกำกับดูแล

การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองเพื่อให้เกิดในการป้องกันและรักษานั้น โดยจะต้องมีการสนับสนุนและพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง
- 2) พัฒนาการมีส่วนร่วมและจิตสำนึกในการกำกับดูแลของชุมชน
- 3) จัดรูปแบบการบริหารจัดการการป้องกันและการกำกับดูแลให้มีศักยภาพ

เพิ่มขึ้นของชุมชน

- 4) จัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ และทรัพยากรสนับสนุนที่จำเป็นในการกำกับดูแล

ตัวชี้วัดคือ 1) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมโดยชุมชนหรือทางหน่วยงานภาครัฐ 2) ร้อยละของจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม และมีโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการป้องกันและการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาในชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านมีหลักเกณฑ์และวิธีการ

การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองในการฟื้นฟูระบบนิเวศนั้น โดยจะต้องมีการสนับสนุนและพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ชุมชนมีส่วนร่วมการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง
- 2) มีหลักเกณฑ์และวิธีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนในการเตรียม

ความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง

3) พื้นทุระบบนิเวศในการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ

4) หลักเกณฑ์และวิธีการต่อกฎระเบียบ ในการดำเนินการของรัฐ

ตัวชี้วัดคือ 1) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมโดยชุมชนหรือทางหน่วยงานภาครัฐ 2) ร้อยละของจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม และมีโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อมี หลักเกณฑ์และวิธีการเป็นการรวบรวมหลากหลายกระบวนการเข้าด้วยกัน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ จะช่วยในแง่ลดความยากจนของชุมชนได้รวมไปถึงในอนาคตหากมีการบริหารจัดการมีหลักเกณฑ์ และวิธีการอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 3 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านพัฒนา

การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองเกิดการพัฒนาและส่งเสริม อาชีพนั้น โดยจะต้องมีการสนับสนุนและพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพของประชากร

2) ฝึกอบรมในการสร้างรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพ ในชุมชน

3) เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีอาชีพเสริมเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้กับครอบครัว

4) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในพื้นที่ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และได้รับการ พัฒนาเป็นอาชีพให้กับชุมชนให้มากขึ้น

ตัวชี้วัดคือ 1) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมโดยชุมชนหรือทาง หน่วยงานภาครัฐ 2) ร้อยละของจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม และมีโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพเสริมให้กับชุมชน

กลยุทธ์ที่ 4 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านสร้างภูมิคุ้มกันแบบยั่งยืน

การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองเกิดการสร้างองค์ความรู้ใน การบูรณาการเพื่อความยั่งยืนนั้น โดยจะต้องมีการสนับสนุนและพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) สร้างองค์ความรู้ให้กับเยาวชนและคนในชุมชนเพื่อสร้างจิตสำนึกของชุมชนให้ ตระหนักถึงคุณค่าของความรู้สร้างภูมิคุ้มกันแบบยั่งยืน

2) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการอยู่สร้างภูมิคุ้มกันแบบยั่งยืนองค์ความรู้ ให้กับเยาวชนและคนในชุมชนเพื่อจัดทำโครงการต่าง ๆ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งการ พื้นฟู

3) สร้างความตระหนักสร้างภูมิคุ้มกันแบบยั่งยืนทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมได้รับ ประโยชน์และมีส่วนในการรับผิดชอบโดยเท่าเทียมกัน การบริหารจัดการให้เกิดลักษณะส่งเสริม กระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีองค์ความรู้ การเสริมสร้างจิตสำนึก เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการ ตัดสินใจ เพื่ออนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ระหว่างผลประโยชน์ระยะสั้นกับผลประโยชน์ระยะยาว และระหว่างผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ

4) สร้างเครือข่ายทางสังคมที่เป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น และนักวิชาการ เพื่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนทางสังคมสร้างภูมิคุ้มกันแบบยั่งยืน

ตัวชี้วัดคือ 1) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมโดยชุมชนหรือทางหน่วยงานภาครัฐ 2) ร้อยละของจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม และมีโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพเสริมให้กับชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

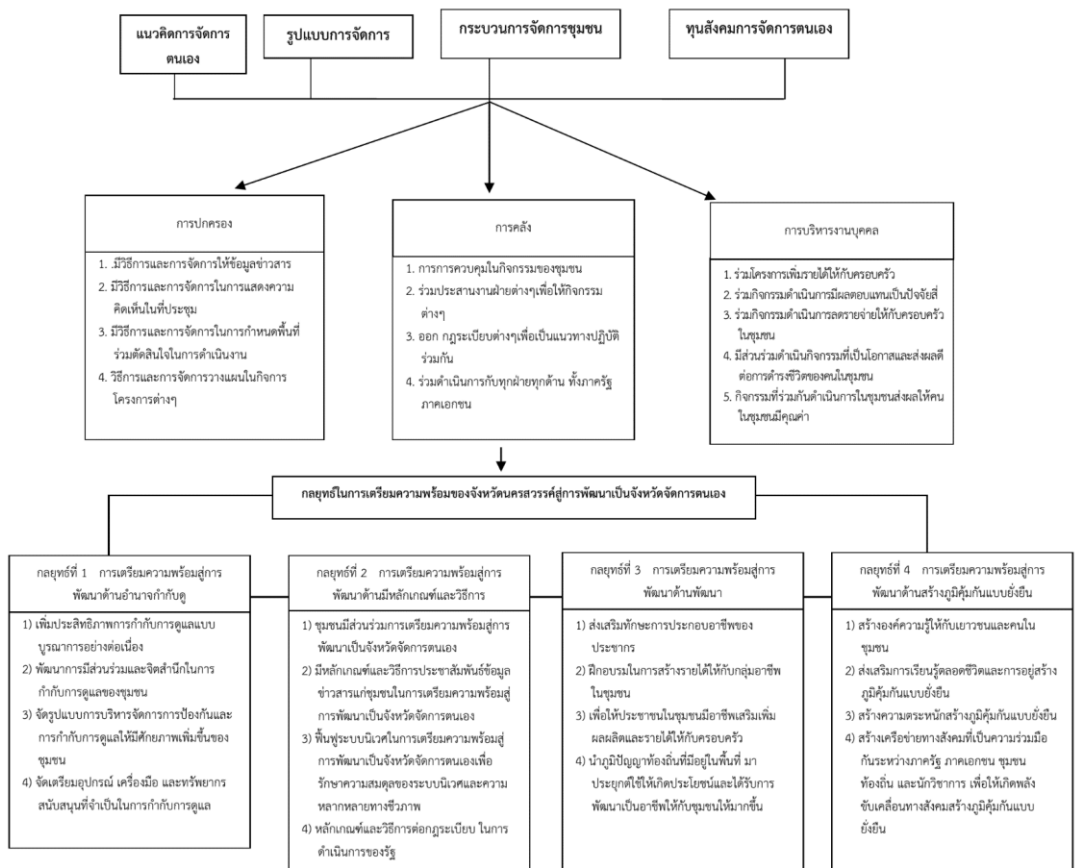
จากผลการศึกษา “นครสวรรค์ : การวิเคราะห์นโยบายและการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง” พบว่า

1. การเตรียมความพร้อมการพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองของจังหวัดนครสวรรค์พบว่า มีการเตรียมความพร้อมใน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างการปกครอง ด้านการคลัง ด้านงานบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของสฤษฎี ศรีตระกูล (2558) ได้ศึกษาวิจัย “แนวคิดและข้อเสนอการเป็นจังหวัดจัดการตนเองของฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า แนวคิดและข้อเสนอแนะแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การจัดการตนเองด้านโครงสร้างอำนาจการปกครองทางการเมือง การจัดการตนเองด้านการมีอำนาจจัดการทรัพยากรภายในท้องถิ่น และการจัดการตนเองด้านการมีอำนาจจัดการนโยบายสังคมและวัฒนธรรม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุณี ลุนญา (2559) ได้ศึกษาวิจัย “รูปแบบการจัดการศึกษาของจังหวัดจัดการตนเอง” พบว่า รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาของจังหวัดจัดการตนเองเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในด้านโครงสร้างการบริหาร การจัดระบบบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารสถานศึกษา

2. กลยุทธ์การพัฒนาจังหวัดนครสวรรค์จัดการตนเอง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านอำนาจกำกับดูแล กลยุทธ์ที่ 2 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านมีหลักเกณฑ์และวิธีการ กลยุทธ์ที่ 3 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านพัฒนา และกลยุทธ์ที่ 4 การเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาด้านสร้างภูมิคุ้มกันแบบยั่งยืนสอดคล้องกับงานวิจัยของยงนตรการ จินะคำปา และศิวัรักษ์ ศิวารมย์ (2560) ได้ศึกษาวิจัย “กระบวนการพัฒนาต้นแบบชุมชนบริหารจัดการตนเอง: กรณีของตำบลชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ชุมชนมีการจัดการปัญหาในชุมชนโดยใช้ประชาชนเป็นหลัก มีองค์กรชุมชนที่หลากหลายเป็นพื้นฐานของการทำงานด้านการพัฒนา คนในชุมชนมีความสุข มีความเป็นเจ้าของชุมชน มีระเบียบกฎกติกาการอยู่ร่วมกัน มีความผูกพันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เกิดความสัมพันธ์ในการร่วมกันของทุกคนในชุมชน สร้างระบบการพัฒนาคนจากฐานสู่ฐาน มีคนรุ่นใหม่มาสืบทอดต่อเจตนารมณ์ โดยแนวคิดการพัฒนาชุมชนบริหารจัดการตนเอง ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข จากกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนเองประพฤติปฏิบัติจนเกิดความภูมิใจ ส่งผลที่ดีต่อตนเอง และชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่อย่างยั่งยืน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวรรณ อารัมภะวิโรจน์ (2557) ได้ศึกษาวิจัย “แนวทางในการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเอง : ศึกษากรณี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ พ.ศ. 2555”

พบว่า จังหวัดอำนาจเจริญมีแนวคิดในการปฏิรูปสำนักหรือวิถีคิดของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจถึงรากเหง้าของปัญหาที่แท้จริง และคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้โดยการพึ่งพาตนเอง จึงได้จัดทำธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญขึ้นเพื่อเป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาที่สะท้อนถึงความต้องการของประชาชน และขับเคลื่อนให้จังหวัดอำนาจเจริญเป็นเมืองธรรมเกษตร จึงทำให้เกิดแนวคิดจังหวัดจัดการตนเองขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “นครสวรรค์: การวิเคราะห์นโยบายและการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเอง” ผู้วิจัยขอเสนอใน 2 ประเด็น คือ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลควรพิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองที่สำคัญให้ทันสมัยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ
2. รัฐบาลควรมีกฎหมายรองรับสิทธิและหน้าที่ตลอดถึงการให้อำนาจประชาชนในชุมชนที่รวมกลุ่มกันเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศชาติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดนครสวรรค์ควรกำหนดแผนปฏิบัติการในการพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองของชุมชนตลอดจนจัดรูปแบบการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองโดยการพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชน บุคลากรเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เป็นต้น
2. จังหวัดนครสวรรค์ควรสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เป็นความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ท้องถิ่น และนักวิชาการ เพื่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนทางสังคมเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การพัฒนาเป็นจังหวัดจัดการตนเองอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- จังหวัดนครสวรรค์. (2563). *ข้อมูลสำคัญจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี 2563*. เข้าถึงได้จาก http://www.nakhonsawan.go.th/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=1533:2561&catid=8&Itemid=102.
- จารุณี ลุนญา. (2559). *รูปแบบการจัดการศึกษาของจังหวัดจัดการตนเอง*. (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐวรรณ อารัมภะวิโรจน์. (2557). *แนวทางในการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเอง : ศึกษากรณี “ธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ พ.ศ. 2555”*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). คณะนิติศาสตร์: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ยন্ত্রการ จินะคำปา และศิริรักษ์ ศิวารมย์. (2560). กระบวนการพัฒนาต้นแบบชุมชนบริหารจัดการตนเอง: กรณีของตำบลขมิ้น อำเภอสรรค จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 8(1).
- สัณชัย ศรีตระกูล. (2558). *แนวคิดและข้อเสนอการเป็นจังหวัดจัดการตนเองของฝ่ายต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และการพัฒนา). วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วยอึ๊งภากรณ์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. 8 (1980) *Participation, s Place in Rural Development: Seeking ClarityThrough Speciality*. New York: Cornell University.